

Bijlage: Notitie Duurzame Polder Oss – 's-Hertogenbosch

In samenwerking tussen de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch, en de provincie Noord-Brabant worden momenteel de mogelijkheden voor duurzame energieopwekking in het open poldergebied tussen Geffen, Lith, Nuland en Rosmalen verkend. Dit gebeurt om uitvoering te geven aan besluiten van de gemeenteraden van Oss (4 oktober 2018) en 's-Hertogenbosch (9 oktober 2018; nr. 8257032).

- Besluit gemeenteraad Oss:
 1. Een verdergaande verkenning uit te voeren naar hoe in de Geffense, Lithse en Rosmalense polders te voorzien is in het opwekken van duurzame energie (met de focus op wind en zon).
 2. Daarbij ook te onderzoeken of bredere gebiedsopgaven (meekoppelkansen) voor een verduurzaming van het poldergebied haalbaar zijn.
 3. Dit te doen door een open planproces, waarin interactie met alle belanghebbenden vanaf het begin plaats vindt.
 4. Dit samen met de gemeente 's-Hertogenbosch en provincie Noord-Brabant op te pakken.
 5. Een budget van € 5.1.1.c externe kosten beschikbaar te stellen ten behoeve van het onderzoek, zoals ook de provincie en de gemeente 's-Hertogenbosch dit doen.
- Besluit gemeenteraad 's-Hertogenbosch:
 1. Dat de Rosmalense polder een gebied is waar in beginsel ruimte is voor een grootschalige plaatsing van windmolens en zonnepanelen, en dat de polder daarmee een belangrijke plaats in kan nemen bij het realiseren van de doelstelling 'Klimaatneutraal in 2050'.
 2. Tot het uitvoeren van de tweede fase van de verkenning (tweede helft 2018) om de ontwikkelingsmogelijkheden in het poldergebied nader te verkennen waarbij aandacht wordt geschonken aan:
 - De mogelijkheden om windturbines en zonneparken te plaatsen;
 - De mogelijkheden om gelijktijdig kwaliteitsverbeteringen binnen de agrarische sector, natuur en recreatie, landschap en ruimtelijke kwaliteit te bereiken die passen bij een duurzame toekomst.
 3. In te stemmen met een open en participatieve werkwijze in de verkenning rond het poldergebied en de opstelling van de visie energielandschap voor heel het buitengebied van 's-Hertogenbosch, waarin bewoners en andere stakeholders vanaf het eerste moment nauw worden betrokken bij de uitwerking van de visie en verkenning.

Wij informeren u aan de hand van het beantwoorden van de volgende vragen:

1. Wat wordt er opgeleverd?
2. Wat is de aanpak?
3. Wat is het (mogelijke) vervolg?
4. Hoe wordt invulling gegeven aan het open plan- en participatieproces?
5. Wat is de relatie met de RES Noordoost Brabant?
6. Wat is de planning op korte termijn?
7. Wat is de betrokkenheid/rol van de gemeenteraden en de staten?
8. Wat is de rol van de initiatiefnemers in het proces?

1. Wat wordt er opgeleverd?

Aan het einde van de verkenning wordt een raadsvoorstel opgeleverd. In dit raadsvoorstel zal aan de raden worden gevraagd om een voorkeursontwikkelingsperspectief vast te stellen. Om een afgewogen bestuurlijke keuze mogelijk te maken, wordt een *eindrapport* opgesteld, waarin een voorkeursontwikkelingsperspectief wordt beschreven aan de hand van:

- Mogelijkheden voor duurzame energieopwekking met windturbines en zonnevelden;
- Mogelijkheden voor maatschappelijke meerwaarde voor recreatie, duurzaamheid, landbouw, natuur en landschap en cultuurhistorie;
- Belangen van bewoners, omwonenden en organisaties;

- Benodigde capaciteit en middelen voor uitwerking voorkeursontwikkelingsperspectief;
- Kaders voor ontwikkelingen (o.a. financiële participatie);
- Plan van Aanpak voor het opstellen van een ruimtelijk plan;
- Onderzoek naar mogelijkheden voor aansluiting op het elektriciteitsnetwerk.

2. Wat is de aanpak?

Begin 2019 is gestart met de uitvoering van de raadsbesluiten. Er is een projectorganisatie opgezet. Door middel van een aanbesteding is, aan het einde van het eerste kwartaal, Antea Group voor de rol van overall projectleiding geselecteerd. Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan het door het bestuurlijk overleg vastgestelde plan van aanpak. Het plan van aanpak van de verkenning (bijlage 1) valt in drie onderdelen uiteen:

- een *technische verkenning*, waarin wordt verkend in welke mate duurzame energieopwekking in de polder mogelijk is;
- een *maatschappelijke verkenning*, waarin wordt verkend welke andere beleids- en gebiedsopgaven in de polder spelen;
- een *bestuurlijke verkenning*, waarin wordt aangegeven welke stappen ná het vaststellen van het voorkeursontwikkelingsperspectief genomen moeten worden, wie daarbij de regie heeft en welke rol de andere overheden daarbij spelen.

Om te komen tot een voorkeursontwikkelingsperspectief, worden drie perspectieven met elkaar vergeleken:

- Autonome ontwikkeling*, waarbij het huidige beleid wordt voortgezet en markt- en burgerinitiatieven van geval tot geval worden getoetst aan de huidige bestemmingsplannen.
- Duurzame energie*, waarbij maximaal wordt ingezet op duurzame energiewinning met windturbines en/of zonnevelden en waarbij andere opgaven in het gebied hieraan ondergeschikt zijn.
- Integrale ontwikkeling van het poldergebied*, waarbij ingezet wordt op optimale duurzame energieopwekking, passend in het landschap en waarbij ook ruimte wordt geboden aan andere opgaven in het gebied (bijvoorbeeld op het gebied van landbouw, natuur, cultuur, recreatie etc.).

Als voorkeursontwikkelingsperspectief kan een van de bovengenoemde perspectieven worden vastgesteld of een combinatie daarvan. Tijdens de verkenning worden nog geen concrete alternatieven voor de inrichting van het gebied uitgewerkt. Dat gebeurt in de fase erna; de fase van Kansrijke alternatieven (zie kader met de fasering van het project). Daarvoor wordt dan ook een milieueffectrapport opgesteld.

3. Wat is het (mogelijke) vervolg?

Om te komen tot uiteindelijke uitvoering c.q. realisatie van het opwekken van duurzame energie doorloopt het project drie fasen:

1. De lopende *verkenning* die leidt tot de vaststelling van een *voorkeursontwikkelingsperspectief*;
2. Een vervolgonderzoek naar kansrijke alternatieven voor de inrichting van het poldergebied, dat leidt tot de vaststelling van een *ruimtelijk voorkeursalternatief*;
3. Een planstudie (fase Definitief Ontwerp) die resulteert in de formele vaststelling van een *ruimtelijk plan* en in het verlenen van andere bestuurlijke toestemmingen (*vergunningen en ontheffingen*);

De formele vaststelling van een ruimtelijk plan en de verlening van een aantal vergunningen en ontheffingen staan open voor inspraak en beroep. Wie bevoegd gezag is voor de vaststelling van het ruimtelijk plan, hangt af van de keuze voor bestemmingsplanherzieningen (gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch), een provinciaal inpassingsplan (provincie Noord-Brabant) of een rijksinpassingsplan (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat). De vaststelling van het ruimtelijk plan en een aantal vergunningen en ontheffingen is milieueffectrapport (MER)-plichtig.

Er kan voor worden gekozen om één gecombineerd milieueffectrapport voor het totaal op te stellen óf een planMER voor de vaststelling van een voorkeursalternatief én een projectMER voor de formele vaststelling van een ruimtelijk plan en te verlenen bestuurlijke toestemmingen.

Ervaring leert dat afhankelijk van de installatie het proces van idee tot en met ingebruikname ca. drie tot zeven jaar duurt. Belangrijke afhankelijkheid hierbij is ook de mogelijkheid om tijdig aan te sluiten op het elektriciteits netwerk van netbeheerders TenneT en Enexis,

4. Hoe wordt invulling gegeven aan het open plan- en participatieproces?

In deze fase van de verkenning is het belangrijk om in gesprek te gaan en te blijven met de omgeving. Immers, maatschappelijke acceptatie (of het gebrek daaraan) is een belangrijke factor voor het al dan niet slagen van initiatieven voor duurzame energieopwekking. In de raadsvoorstellen is dit proces beschreven als een open plan- en participatieproces. Hierbij krijgen alle belanghebbenden de mogelijkheid om deel te nemen aan de omgevingsparticipatie. Het participatieproces moet in deze fase nog niet verward worden met de eventuele financiële participatie in de exploitatie van de energieopwekking.

De communicatie met belanghebbenden is complex. Dat heeft te maken met de veelheid aan belangen en belanghebbenden, maar ook met de mogelijke impact die het heeft op het landschap en op de leef- en werkomgeving van mensen in en rond de polder. Om deze reden heeft een communicatiebureau een strategisch communicatie- en participatieplan uitgewerkt. In dit plan wordt niet meer gesproken over de Geffense, Lithse en Nulandse polder, maar over 'de Duurzame Polder'. Deze benaming wordt vanaf heden ook gebruikt in de communicatie uitingen van de verkenning.

Gekozen is voor communicatie en omgevingsparticipatie langs twee sporen:

1. *Via een open planproces*, waarbij het kernteam van het project benaderbaar is en duidelijk is, welke processtappen gezet zullen worden. Dat gebeurt onder meer via:
 - Een omgevingsmanager die gesprekken voert met belanghebbenden (o.a. inwoners, petitiegroepen, wijk- en dorpsraden en belangenorganisaties) en optreedt als contactpersoon;
 - Openbaar toegankelijke Informatiebijeenkomsten (in juni en september) om bezoekers te informeren over de tussenresultaten van de 2^e fase verkenning en om informatie op te halen hoe bezoekers daarop reageren;
 - Bijeenkomsten met belangenorganisaties waar ruimte is om mee te denken over de drie ontwikkelperspectieven;
 - Actuele websites van beide gemeenten (www.oss.nl/duurzamepolder en www.s-hertogenbosch.nl/duurzamepolder) en een verwijzing naar de gemeentelijke websites door de provincie. De websites krijgen een informatief karakter en geven in één oogopslag weer hoe het project ervoor staat. Ook is er een link naar alle belangrijke documenten. Beide websites zijn volledig op inhoud op elkaar afgestemd;
 - Een digitaal informatiekanaal om mensen op de hoogte te houden van het project (bijvoorbeeld met een nieuwsbrief, een WhatsApp-groep of een app);
 - Bewonersbrieven, persberichten via regiokranten, om ook diegenen te bereiken die het project niet langs de digitale weg kunnen vinden.
2. *Via een klankbordgroep*, waarbij alle belangen op een goede en evenwichtige manier op tafel komen. Voor deze klankbordgroep worden vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en van wijk- en dorpsraden uitgenodigd. De klankbordgroep krijgt de volgende taken:
 - Meedenken over het proces;
 - Controleren of ingebrachte belangen een goede plek hebben gekregen in het advies voor de vaststelling van het voorkeursontwikkelingsperspectief en de aanpak van het vervolg.

- Begrip krijgen voor de belangen van andere organisaties en stakeholders;
- Advies geven, waarbij leden van de klankbordgroep van mening mogen verschillen (hoeft niet unaniem te zijn).

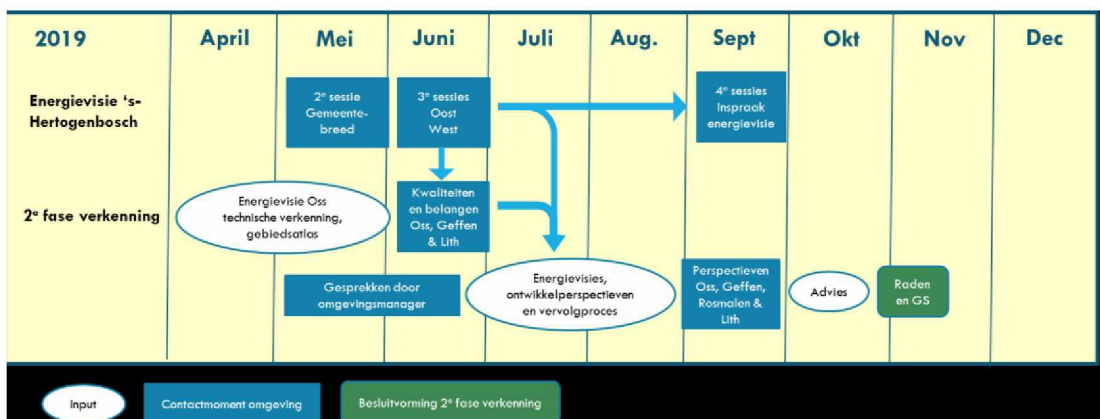
Initiatiefnemers van wind en zon in het verkenninggebied worden als belanghebbenden in het proces betrokken. Voor alle initiatiefnemers geldt op dit moment dat ze de resultaten van de verkenning en het besluit van de raden moeten afwachten. Gemeenten en provincie bepalen de kaders op basis waarvan de plannen van de initiatieven getoetst kunnen worden.

5. Wat is de relatie met de RES Noordoost Brabant?

In het kader van het klimaatakkoord maken de gemeenten in Noordoost Brabant een Regionale Energiestrategie (RES) met een bod voor het opwekken van hernieuwbare energie. Een startnotitie is in uw raad vastgesteld op 23 mei 2019 (Oss) en 7 mei 2019 ('s-Hertogenbosch). De afstemming van de verkenning van de duurzame polder met het proces rond de RES is een belangrijk aandachtspunt. Door overleggen op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau worden de activiteiten van beide processen gestroomlijnd. Doordat ook de RES uiteindelijk aan de gemeenteraden ter besluitvorming wordt voorgelegd, is ook op dat niveau de afstemming gewaarborgd.

6. Wat is de planning op korte termijn?

De planning van de visie energielandschap van de gemeente 's-Hertogenbosch en van de 2^e fase verkenning is op hoofdlijnen als volgt:

Het doel is om nog dit jaar door beide gemeenteraden en gedeputeerde staten een besluit te laten nemen over het voorkeursontwikkelingsperspectief. Dit is ambitieus gepland. Mocht het communicatie- en participatieproces extra aandacht behoeven, dan gaat de kwaliteit voor snelheid en zou het besluit tot aan begin van volgend jaar uitgesteld kunnen worden.

7. Wat is de betrokkenheid/rol van de gemeenteraden en de staten?

De raadsleden worden van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de geplande gebiedsbijeenkomsten. Daarnaast zal er in september een gezamenlijke informatieve bijeenkomst worden georganiseerd voor de gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch en statenleden van provincie Noord-Brabant.